

ડી. એન. હાઈસ્કૂલ, આણંદ

શિતીય કસોટી - 2018

દોષણ: 11 [સમાન્ય પ્રવાહ]

વિષય: ગુજરાતી.

સમય: 2 કલાક

કુલગુણ: 50

[વિભાગ: A (પદ્ય આધારિત)]

* મીચો આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. [01]

૧.1 ત્રિભુવન ભુદાર

* એક વાક્યમાં ઉત્તર

૧.2 કવિએ 'વિહંગલુકમ' શબ્દ શબ્દવાક્ય અને શબ્દવાકી [02]
માટે પ્રયોજ્યો છે.

૧.3 સમ્રાટ અશોકે કુસિંગ રાજ્ય પર વિજય મેળવ્યો હતો.

* ત્રણ-ચાર વાક્યમાં ઉત્તર. [02]

૧.૫ દુલિયાના બે જાડવામાંથી એક જાડને જેગલમાં રહેવા
શુકું છે. તેનાથી પોતાના ભાઈ-ભાંડુનો વિયોગ સહન પતો
નથી. તેને પોતાના ભાઈ ભાંડુ સાથે જીવન શુકવું છે. કવિ
વિયોગની કદ વાઈ હોય એમ લાગે છે. અહીંયા તેને એકલું
અશુકું લાગે છે. અહીંયા દિવસનો મધ્ય છે પણ રાત જતી
નથી. રાત મધ્ય તો દિવસ જતો નથી. એકલતાનો, અંગ
લાવી પોતાના ભાઈ, ભાંડુને પોતાની માલના ભોકો સાથે
ભાંડુનું શુકન શરૂવા કર્યું છે.

* સાવસ્તાર ઉત્તર. [05]

૧.૬ 'લજન કરે તે જીતે' ગીતમાં કવિએ ભકિતનો મહિમા
વર્ણવ્યો છે. આ સ્તુતિમાં જોવાકિલ દર્શિવર અમરણ કરે છે,
ભગવાનનું લજન કરે છે તે જીતે છે, એવો કે તે ભવસાગર
પાર ઉતરે છે. જેમકે નરસિંહ મહેતા, મીરાબાઈ, ભક્ત મુદ્રતાઈ,
સુરદાસ, કૃષ્ણદેવ યાજ્ઞા ઉત્તમ ઉદાહરણો છે. જીવને ભજનમાં
વિશ્વાસ છે. માણસ ગમે તેટલા પ્રયત્નો કરે, દર્શિવર ને શુભવલો
અંધારો છે. દર્શિવર તારે પણ છે. આ કવિવલો પણ છે
મનુષ્ય જીવન એક દાડી સમાન છે. એ ઉવારે પૂરું વાઈ જશે
એની આપણને ખબર નહી નથી તો આવા રૂંકા
આચુચમાં માણસે જેટલી ભકિત વાચ તેટલી શુભી

મેઈએ એ લલિત કે માણસને ભવવાર ઉતારનારી છે. માણસ આજી જિંદગી શાવું, ખોટું, માટું અને તપડું પુસ્તામાં કે ડાઠી નામને છે. અને જ્યારે તેને આ સાચી વાતનું લાભ વાચ્ય છે ત્યારે શાવું માટે પાદે જાય છે. જે સાચા હલવાથી લલિત કુરે તેની વાપરી દુલથી પણ લગવાન રીકે છે. માણસના જીવનમાં દરેકર એ કે સર્વસ્વ છે.

અથવા

૬. ચંપ્રહાસને મારી નામવા વિષયાના પિતાએ કાવતરું શાવું હતું. વિષયા પિતાએ પોતાના દિકરા મદનને આપવા માટે અંગ્રેજી ચંપ્રહાસને આપ્યો. આ પત્રમાં શું લખ્યું છે ચંપ્રહાસ અણતો નથી. ત્રપ્ત લઈને ચંપ્રહાસ કાલિયુર જ્યાં મદન વસે છે ત્યાં આપે છે. પાકને કારણે મોડી વાર ચિક્રામ કુરવા ઉપવાનમાં રોકાય છે. અને સૂઈ મથે છે જ્યાં મદનની બહેન વિષયા પોતાની સખીઓ સાથે ત્યાં આપે છે. ચંપ્રહાસને સૂતેલો બેઈ મુઠ્ઠા વાચ્ય છે. તેની કમર ઉપર બાંધેલો પત્ર વિષયા કુર્ય છે. હલવાથી તે પત્ર લે છે. ત્રપ્ત ખોલતા પોતાના પિતાએ ચંપ્રહાસને મારી નામવાની યોજના બાણી દુઃચની વાચ્ય છે.

વિષયા ચંપ્રહાસ તસુ આકર્ષા છે. તેને ઉગારી લેવા વિષયા પોતાની અંગ્રે આંખમાંથી કાઢવા લે છે અને તેની આંખમાંથી વાણી લે છે. અને તણાજાવા પડે 'વિષ'ની જગ્યાએ 'વિષયા' લખી જાએ છે. અને આ રીતે ચંપ્રહાસને ઉગારી લે છે.

વિલાસ: B

- ૬-૬ ખંડ કાવ્ય ૮૦૧
- ૬-૭ લેખકની શેરીમાં 'સ્ટેર્યુ' રમવાની રમત ખૂબજ પ્રચલિત છે. ૮૦૨
- ૬-૮ અધિકાર અર્જને લયાનક, અધારના આકાશમાં વાણી ભરેલાં. કાવા ડિજાંગ વાહન સોજલોની સાથે અપરાધને અવાજ વાચ તેવું લયાનક કાસ્ય દુરવાનું કહે છે.

* प्रजा-चारवाक्यानां उक्तिर लभ्यते.

[02]

१. इमं ध्या, गमं ध्या अथ अमनो भुवनसिद्धांत इत्ये,
शोकाभां शोको परिग्रह अथ वाधुमां यदु विद्वे, संग्रह
अथ अमनो आर्षा इत्ये.

* स्यात्स्वतन्त्रं ज्ञानं स्यात्.

[04]

10. लोकाजित्वां केषुं लोकाज इत्युं तन्ना आद्योक्तं उपे
शास्त्रात्तमां इ वाही त्नापत्ता, नानालाहर्णिके इच्छांजा
शोकीन आगेमानने संक्रममां तन्ना इच्छु तन्ना नद्या सूत्र
कानर मूकवी, चाटिया चाडवान्ने शोकीन गिरीमानी लानर
मां राप्ते कानर यत्वावपी अह्वेत्तुं ताहुं तोडी तनुं सुगोमन
नगाडी नाथपुं. त्वारे विद्वैत्वांनो नानालाहर्ण चारो
आप्या सान्तो विद्वैत्वांनो नुद्धान व्याय, नानालाहर्ण
इं इत्तं इच्छुं लोकाज सान्तो लोकाज इ. गोले, आंइनुं
लोकाज संस्थानं नुद्धान यत्वांनुं इ. लोकाजमां गभेतने
नुद्धान व्याय, अंतो केचो लोकाज इतनी मधुर इच्छनाना
सर्जनं मात्तुं लोकां धरापत्ता विद्वैत्वांनो लोकाज इतनी
इच्छात्तुनी लंके राप्ती.

अथेवार विद्वैत्वांनो नानालाहर्ण इहे तमे विद्वैत्वां
व्यवराजनी वात करो ह्ये तो संस्था यत्वाववांनुं काम अमने
सांथां लोके नानालाहर्णिके संगति स्यात्. विद्वैत्वांनो
उत्साहवी ओद्धिसमां आप्या, नानालाहर्णिके इच्छुं.
निधामड, हिमाजनीश, प्रकाशन विलाग, शुद्धपति वगरे
वगरे कोडा चलो हुं तंमने लधु काम सांपुं. सख्युं अंतो
सिलक तथासीलो, पजारनी तादीय नपुड ह्ये मात्तै पत्सा
ह्ये इ पुरे ह्ये ते मेर्णो पुरती रुम क्वांती मेधववांन
ते विद्यारी लो नैमान्नी ज्यवस्थानी वात सांलय
विद्वैत्वांनोना पग हीला यत्तै गथा, यत्सा यत्वाववांनुं
तो असे न इती शक्ती. नानालाहर्णिके इच्छुं लक्ष्मी चिंता
इती शक्ते ते संस्था यत्वावपी इहे. संस्था यत्वावपी
अथे उर्ध्वं लाम्पु-मूला नथी. विद्वैत्वांनो संकोच प्राप्तता
नकर सुद्धापी यत्वाववा. आ रीते या विद्यार यत्तु
लंके राप्ती.

[01]

[02]

અવધાન

10 લેખક દુરતાં અમુ ત્રણ વર્ષનાની હતી. જન્મ લાઈ-લઈને ઉપરાંત જલરા મિત્રો હતા. લેખકને અમુની સાંખો ખૂબ ગમતી. લેખક તેનાં જ્યાં પંખાવતા પાકે જ નહીં. લેખક અને તેમનો જહેન વચ્ચે વહાવનો રેશમગાંઠ બંધાયેલી હતી. લેખકના લગ્ન વખતે જનનનો આશસવવારો દારૂદારો અમેલો થવા માંડ્યો પણ જનનને એ મંજૂર ન હતું. અમુ લાઈના લગ્ન બંધ રખાવવા ચુકિત કરી ચુકેલી ને તેમાં અફવા ન થતા રહેતી. અને લેખકે તેને જાપમાં લીધી ત્યારે ટૂસકા શમેલા. આમ, લાઈ જહેન વચ્ચે અનુદ સ્નેહની દ્વારા વહેતી હતી.

અમુના લગ્ન થતા તે સારસરે જશે એ વિચારે લેખક ખૂબ ઉદાસ થઈ ગયેલા. જહેનનો વિરુદ્ધ તેમને મંજૂર ન હતો. શુભ પ્રસંગે પણ તેમને દુઃખનો અનુભવ થતા લેખકે અમુને જાણુ પારખેથી લઈને પચીસ રૂપિયા લગ્નની ભેટ તરીકે રૂકાની પેલીમાં આપેલા એ સમય તેઓ ક્યારેય ભૂલી નહિ શકેલા.

અમુ બિમાર થાઈને વોડા જ સમયમાં જહેને, રહવા મુઠી હંમેશા માટે ચાલી નીકળી. અને આઘાત લેખક અને તેમના દરના જ્યાં માટે અસ્વસ્થ થઈ પડેલો. અમુના અસ્થ વિસર્જન સમયે પાંચીકાનું પણ વિસર્જન કરતી વખતે લેખક ખરેખર હચમચી થય છે. આ સર્વમાં લેખકનો અંકે જહેને પ્રત્યેનો પ્રેમ આપણને હેમાય છે.

વિભાગ-૮ (જ્વાહરણ આધારિત)

* વાક્યરૂપાંતર.

- ૧. 11 સમીરથી આત્મવિશ્વાસથી જોતાનું હતું. (લાવેવાક્ય) [૦૨]
- 12 મેં જ દુઃખને જાણી વાઘ્યા છે. (કુર્તરીવાક્ય)
- 13 મારા દોષનાં મારો જાણુ અંકે વાપર. (સાજાર્થવાક્ય) [૦૨]
- 14 સરસ્વતીચંદ્રનો તુલેલો ત્યાગ આપણે ત્યાં છે.

* પ્રત્યય ખોરા હોય ત્યાં સુધારી ફરીથી ભખા.

15 મારી શેરીમાં ભૂતકાળના જવા વાણુ ગયાં છે.

लाई-जडन
 मो पूज
 सेपुड अगे
 नी हती
 धीरे योशो
 अमु लाईना
 मडन न चला
 मडा शभेला
 पहेली हती
 विद्यारे सेपुड
 मंडर न हती
 सेपुड अमुने
 ते तरीके सुडानी
 गडि राडेला
 धाने, रडला
 सेपुड अगने
 अमुना अस्थि
 यजने सेपुड
 सेडे जडेणे

* अर्थ-लेह [01]
 16 पिता - भाय पीना - छोनां (शोडीनां)
 17 रति - डामहेवनी पंजी, आसडिंग
 रती - साडोको केरुं डे डे पठेण

* स्वमानार्थ शब्द [01]
 18 हेम - सुर्जा, साणुं
 19 डामणु - लशीकुडुं, मोहिनी

* विदुषार्थ शब्द [01]
 20 धर्म - अंधर्म
 21 राध - नाराध

* शब्दो भाटे योग्य शब्द समूह लप्पो [01]
 22 आत्मविश्वास - पोतानी भत उचर लरोसो
 23 समवसरुड - सरणी उमरुं

* तजपदा शब्दोना शिखरुच [01]
 24 जोशी - गरहन
 25 हांमरे - सांमरे

* भोडणी सुधारी लप्पो [01]
 26 भीरुं - जिस्सुं
 27 इपीयु - इलियुं

* वाक्योभांवी संयोगे शोधी लप्पो [01]
 28 'ड' संयोगे
 29 'पणी' संयोगे

रित) [02]
 येवाडध)
 [02]
 [01]
 [01]

[વિભાગ-D (અર્ધગ્રહણ)]

પ્રદીર્ષગ્રહણ | પર્દ સમીક્ષા

[૦૫]

- ૨- ૩૦ કયાનું સપનું ખોલાઈ ગયું છે.
- ૩૧ કય દરેક દિશા, વગડો, પર્વત અને ધરતીને પૂછે છે.
પૂર્વ દિશા પશ્ચિમને, દક્ષિણ દિશા ઉત્તરને, વગડો વસનિને,
પર્વત આગરને અને ધરતી ગગનમેડપને ચોર કરાવે છે.
- ૩૨ કયાનાં સપનાં તેને તણા સંભારવાની સ્વર્ણ છે, એનાં
કાંબધ કચાંચ નથી.
- ૩૩ કયાને સ્નેહનું ખોલાયેલું સપનું નીંદરના પગધારેથી
જડી આઠ્યું.

* ગાંધીગ્રહણ

[૦૫]

- ૨- ૩૪ ગાંધીજીના મને સુવનનું દ્વયે આત્મસાક્ષાત્કાર કરવાનું
અને દર્શિયને મોઠામોઠે બોલાવું હતું.
- ૩૫ 'સત્ય એ જ દર્શિય છે' એ ગાંધીજીની દર્શિય વિશે
માન્યતા હતી.
- ૩૬ 'ઉપકાર' એટલે ઉપયોગી નીવડે તેવું અને 'અપકાર'
એટલે વિનઉપયોગી કે હાનિકારક.
- ૩૭ ગાંધીજી કહા લાલતમાં માનતા રતા કે 'જે આત્મ
એકતા કરાવી શકે તે જીતી નથી'!

[વિભાગ-E (ભેગન સજ્જતા)]

૨૦૦ શબ્દોમાં નિબંધ [૦૪]

- નિબંધની શરૂઆત આકર્ષક, સચોટ હોવી જોઈએ.
- બધા મુદ્દાઓનો વિસ્તાર, સ્પષ્ટ ક્રમબદ્ધ હોવો જોઈએ.
- નિબંધમાં વિષયાંતર વાવું ન જોઈએ.
- સુંદર અને સુવાચ્ય હસ્તાક્ષર, બેડાગીશુદ્ધિ અને
ભાષાશુદ્ધિ રાખવી.
- હાંસિકા, વિરામચિહ્નોનું યોગ્ય ઉપયોગ.
- સમાપન.

मीठा

[०५]

अहोवाल

[०५]

रानी पूछे छे
वगडो बसलिनो
बोर डरावे छे
बोरे सोमां

- विषयने अनुश्रुत शास्त्रान्त.
- दलनाश्रमनी बालपत्रा.
- तारीफ, समय, रूपण जो स्वतंत्र उत्प्रेष.
- धोख्य इकरा
- लाभा श्रुति, सरण अने आश्रुत.

ना भगधारेची

अध्यात्मतार

- प्रथम अर्थ शास्त्रालमां, इंडमां
- कुर प्रमादो इकरा विचार-विहासना श्रम प्रमादो
- लाभा गिअर, वाड्योइंडो अने स्वतंत्र.

[०५]

मासांतर करवानु

अंतर विरो

ने 'अपडार'

अरम

अगा]

[०५]

कोडको
कोडो मेडको

अने